

עת"א 62467/12/16 - איסלאם עיסא, נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 62467-12-16 עיסא(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני
העותר
נגד
המשיבים

כבוד השופט יוסף בן-חמו
איסלאם עיסא,
1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

החלטה

בפני עתירת אסיר נגד ההחלטה המנהלית שדחתה את בקשתו לשינוי סיווג מ"אסיר ביטחוני" ל"אסיר פלילי". לחילופין, מבוקש להסיר מהעותר את כל המגבלות החלות עליו בשל סיווגו כאסיר ביטחוני, ולהגדירו כמי שאין לו כל שייכות ארגונית.

האסיר מרצה עונש של מאסר עולם + 40 שנה, לאחר שהורשע בעבירת רצח, ניסיון לרצח, גרימת חבלה חמורה, פגיעה בנסיבות מחמירות ועבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תעבורה ציבורי.

נימוקי העתירה:

- העותר סווג כ"אסיר ביטחוני" חרף טענותיו העקביות כי עבירותיו לא בוצעו מתוך מניע אידיאולוגי או לאומני.
- הסיבה לסווג את העותר כאסיר ביטחוני התבססה, ככל הנראה, על שתי עובדות מכתב האישום: האחת, המעשים אותם ביצע כמפורט בכתב האישום בוצעו ביום 15/5/11 - יום בו מציינים הפלסטינים את "יום הנכבה" והשנייה, צעקות שיוחסו לעותר לאחר ביצוע מעשיו, לפיהן צעק "אללה אכבר".
- ביצוע המעשים "ביום הנכבה" היתה רק בשל צירוף מקרים. מעולם לא גמלה בלבו כל החלטה לפגוע ולהרוג ביהודים. הצעקה "אללה אכבר" נשמעה מפיו כאשר חשש לפגיעה בו מצד עוברי אורח.
- ההגדרה "אסיר ביטחוני" מחייבת בדיקה תקופתית. אין מדובר בחזקה חלוטה המושפעת רק מכתב האישום וגזר הדין.
- באשר להשתייכות הארגונית, העותר פנה במכתב למפקד בית הסוהר גלבוע, ביום 23/3/16 וביקש להודיע שמעולם לא השתייך לארגון כלשהו וגם כיום איננו שייך לשום ארגון. לעותר לא יוחסה עבירת קשר עם סוכן חוץ, או חברות בארגון בלתי מותרת, או כל עבירה אחרת ממנה ניתן ללמוד על שיוך ארגוני.

עמוד 1

· לחילופין, עניינו של העותר נכנס לגדר החרג הקבוע בסעיף 4ב לפקנ"צ 03.02.00.

כתב התשובה :

- העותר הוגדר כ"אסיר ביטחוני" לאחר שהורשע בעבירות שעל פיהן ניתן לסווגו כ"אסיר ביטחוני".
- באשר לחרג לפי סעיף 4ב' העותר איננו ממלא אחר שני תנאי הסף המצטברים.
- אשר לשיוך הארגוני, בקשתו של האסיר להסרת שיוך נבחנה על ידי הגורמים הרלוונטיים. ביום 9/2/17 הוחלט על הסרת שיוכו הארגוני כך שיוגדר כ"אסיר ביטחוני ללא שיוך". אין בשינוי זה כדי להשפיע על הגדרתו כ"אסיר ביטחוני".

דין :

לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, אני מחליט לדחות את העתירה.

פקנ"צ 04.05.00 - "תהליך הגדרת אסיר ביטחוני" קובעת בסעיף 1.ג :

"סיווג אסיר ביטחוני ייעשה בהתאם למבחנים המהותיים בפקודה זו ובשים לב לטיבה וטבעה של העבירה שבגינה נחשד, נאשם או הורשע אסיר וכן את המניעים והנסיבות לביצוע העבירה".

3.ב :

"אסיר ביטחוני" - "אסיר אשר נחשד, הואשם או הורשע בגין ביצוע עבירה שעל פי טיבה או נסיבותיה היא עבירה ביטחונית ו/או הוגדרה כעבירה ביטחונית מובהקת כמפורט בנספח א - "עבירות ביטחוניות מובהקות" או "עבירות ביטחוניות שהמניע להן הוא לאומני", כמפורט בנספח ב', או אסיר שניתנה לגביו חוות דעת של השב"כ המעידה על מסוכנות ביטחונית הנשקפת מהמעשים... כשהמעשה נעשה מתוך מודעות או מתוך עצימת עיניים או אדישות שהמעשה שיצר או יכול היה ליצור לביטחון המדינה".

העבירות אותן ביצע העותר נכנסות להגדרת "עבירות ביטחוניות", כמוגדר בפקודה ובנספחים לפקודה.

בסעיף 2 לעובדות כתב האישום בו הורשע העותר לאחר שמיעת ראיות נרשם :

"2. ביום 15/5/11 התקיימו אירועים שונים ברחבי הארץ לציון "יום הנכבה".

**במועד הנ"ל ובסמוך לפני המתואר להלן, גמלה החלטה בלבו של הנאשם להביא
בכוונה תחילה למותם של יהודים על ידי דריסתם במשאית. כל הפעולות שיתוארו
להלך בוצעו על מנת להגשים את מטרתו זו".**

העותר הבחין ברכב ועליו דגלי ישראל משני צידיו ודגל נוסף על גג הרכב. הנאשם פגע ברכב מאחור, המשיך לדלוך אחריו, הסיט את המשאית בחוזקה לכיוון הרכב עם הדגלים והטיח את הרכב בעוצמה לכיוון גדר ההפרדה על מנת לגרום למותו של הנהג. הנהג נחבל אך נותר בחיים. הנאשם המשיך במסעו הבחין באדם הלובש מדי צה"ל נוסע על טוסטוס, הוא היה בדרכו לשירות מילואים, הנאשם האיץ את המשאית ופגע בו מאחור, מחץ את הטוסטוס תחת רגלי המשאית. לנהג נגרמו חבלות קשות, שברים מרובים בצלעות, בחוליות הגב ובעצם הבריח. משם המשיך הנאשם לכיוון צומת בר לב - דרך הטייסים. הסיט את המשאית לכיוון רכב שחצה את הצומת ופגע בו בעוצמה, המשיך משם ודהר לכיוון רכב נוסף, פגע בו וגרם למותו של הנהג. הנאשם המשיך במסע ההרג ופגע במכוניות ובנהגים נוספים, כמפורט בכתב האישום.

בסופו של דבר, לאחר פגיעה במס' מכוניות ובאוטובוס, נעצרה המשאית. נהג האוטובוס בו ניסה הנאשם לפגוע יצא מהרכב וניגש אל הנאשם במטרה לסייע לנאשם ולבדוק את שלומו. הנאשם נטל חפץ נוקשה, ללא כל התראה, במטרה לגרום לנהג האוטובוס חבלה חמורה הוא היכה אותו בראשו, כשהוא צועק "אללה אכבר" "יהודים בני זונות", כשהוא ממשיך לתקוף אנשים שהיו באיזור.

הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות. בהכרעת הדין נקבע כי הנאשם ביצע את המעשים תוך בחירה מודעת באילו כלי רכב לפגוע, כאשר בכל שלב במהלך נסיעתו הוא הבין את המתרחש סביבו, הבין את משמעות מעשיו וחפץ בתוצאותיהם. עוד נקבע בהכרעת הדין, שהגם שהמניע, ככזה, איננו מחייב הכרעה והוא איננו חלק מיסודות עבירת הרצח, נקבע כי **טענות המאשימה לפיהן מניע דתי/לאומי עמד ברקע מעשי הנאשם, יש להן בהחלט על מה לסמוך והן מעוגנות היטב בחומר הראיות** (סעיף 8 לגזר הדין).

לא ניתן להתעלם מהעיתוי שבו בוצע המעשה ב"יום הנכבה", מהעובדה שהנאשם פגע באסיף אמיתי שעל רכבו היו תלויים דגלי ישראל ובאופיר אשכנזי שלבש מדי צה"ל וכן מהקריאות "אללה אכבר" שאותן בחר הנאשם להפנות לעבר העוברים והשבים עם צאתו מהמשאית. היה במעשיו אלה כדי ללבות יצרים ולזרוע שנאה. התנהגות הנאשם מהווה אינדיקציה לכך שהמניע הדתי/לאומי הוא שעמד ברקע מעשיו, מה שהוסיף להם נדבך נוסף של חומרה.

רוב הפסיקה עליה הסתמך בית המשפט במסגרת גזר הדין בהתאם לתיקון 113 הינה של עבירות על רקע לאומני.

במהלך כל ההליך המשפטי הנאשם לא לקח אחריות על מעשיו, התקשה להסביר את התנהגותו ואת מניעיו ומסר גרסה לא אמיתית, לא הגיונית. לכן בית המשפט קבע כי בנסיבות אלה קשה לדבר על חרטה, הפנמה או הבעת צער.

מכלול נסיבות המקרה וההקשר הכולל בו בוצעו המעשים, מהווים נדבך נוסף של ההתרחשות הכוללת, נדבך שיש בו ביטוי להלך רוחו, התנהגותו ומניעיו של הנאשם לאורך כל הדרך.

מטיעוני ב"כ העותר ניתן להבין שהיא סבורה כי מלכתחילה לא היה מקום להגדיר את העותר כ"אסיר ביטחוני". טענה זו

יש לדחות בשתי ידיים. הטענה מתנפצת לאור תוכן כתב האישום, הכרעת הדין וגזר הדין, כמפורט.

בניגוד לנטען על ידי ב"כ העותר בדיון, העותר לא הודה בעובדות כתב האישום ורק התכחש למניע, העותר הכחיש את המיוחס לו והורשע לאחר שמיעת ראיות. באשר למניע, אין מה להוסיף על האמור לעיל. בית המשפט קבע כי העבירות בוצעו על רקע אידיאולוגי/דתי/בטחוני.

העותר מצוי רק בתחילת ריצוי עונשו. מתוך עונש של מאסר עולם + 40 שנה, ריצה העותר כ - 6 שנים בלבד.

סעיף 6 לפקנ"צ 04.04.00 מגדיר את הנוהל לשינוי סיווג. על פי הנוהל, קיימת חובת התייעצות עם הגורמים המפורטים בסעיף, לפי העניין : שב"כ, משטרת ישראל, גורם בטחוני אחר לפי העניין.

השב"כ מתנגד לשינוי ההגדרה.

העובדה שהמשיבה הסכימה להסיר את השיוך הארגוני, איננה מפחיתה כי הוא זה מחומרת המעשים ומההקשר האידיאולוגי שלהם.

העותר איננו מצביע על שינוי. לשיטתו, אין מדובר בשינוי, משום שהעבירות בוצעו שלא על רקע אידיאולוגי. עמדה זו של העותר נדחתה על ידי בית המשפט שגזר את דינו. לא ניתן ללמוד מעמדה זו על שינוי שהוא הכרחי על מנת לשנות סיווג.

הפיקוח והבקרה המיוחדים המוטלים על אסירים ביטחוניים הינם משום הסכנה הגדולה הנשקפת מהם לביטחון הציבור, לשלומם ולניהול התקין של בית הכלא. קיימת סבירות גבוהה לכך שאסירים המונעים על ידי אידיאולוגיה, כי לשם הגשמת אותה אידיאולוגיה הם יבקשו לשוב ולבצע עבירות בעלות אופי דומה.

בפקנ"צ 03.02.00 "**כללים ביחס לאסירים ביטחוניים**", קיימת הוראה המאפשרת, במידת הצורך, להימנע מהטלת מגבלות שונות על אסיר בטחוני כזה או אחר, בהתאם לתנאים המפורטים בסעיף 4 לפקודה. מדובר בתנאים מצטברים. העדר אינדיקציה לקשר עם ארגון עוין, אין די בה.

התנאי העיקרי הוא :

"שב"כ או גורם בטחוני אחר, שעניינו של האסיר מוכר לו שוכנע, לאחר שקיבל נתונים אודותיו מגורמי המודיעין בשב"ס, כי חל באסיר שינוי בולט וממשי...".

הנטל להוכיח חלותו של החריג שבסעיף 4' מוטל על כתפי האסיר כפי שנקבע ברע"ב 6959/09 יונס נ' שב"ס, פסקה 12 לפסק הדין של השופטת פרוקצ'ה.

המשיב לא נדרש להוכיח בראיות פוזיטיביות את מסוכנותו העכשווית של האסיר. הקביעה יכולה להתבסס על ראיות מנהליות ומידעים מודיעיניים.

הערכת השב"כ כי לא הוכח בפניו שיש לשנות את סיווגו כאסיר ביטחוני, הינה בגדר הערכה סבירה.

במהלך הדיון הוגש מידע מעודכן, מהשנה האחרונה בדבר כוונה לפעילות ארגונית שלילית.

מכל האמור לעיל, עולה כי לא עלה בידי העותר להוכיח בפני הרשות המנהלית כי יש מקום להחריגו, בהתאם לתקנה 4ב.

העתירה נדחית.

ניתנה היום, כ"ח אדר תשע"ז, 26 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.